

Župančičeva 3, p.p. 644a, 1001 Ljubljana

T: 01 369 63 00
F: 01 369 66 59
E: gp.mf@gov.si
www.mf.gov.si

*Prosimo, da se pri odgovoru
sklicujete na našo številko.*

SINTEZA-KCD

Koalicija civilne družbe za prenovu

sinteza@t-2.net

Številka: 403-14/2019/2

Datum: 1. 4. 2019

Zadeva: Odgovor na zaprosilo glede položaja Banke Slovenije

Spoštovani,

z vašim dopisom, ki nosi naslov »Čigava je Banka Slovenije?«, ste na Ministrstvo za finance naslovili več vprašanj, ki se nanašajo na odnos Republike Slovenije do Banke Slovenije. K temu so vas spodbudila aktualna dogajanja, povezana z bančnim sistemom, zlasti priprava zakona, ki bo uredil postopek sodnega varstva nekdanjih imetnikov kvalificiranih obveznosti v skladu z odločitvijo Ustavnega sodišča Republike Slovenije iz leta 2016, ter napoved Evropske komisije, da bo proti Republiki Sloveniji vložila tožbo zaradi kršenja predpisov o nedotakljivosti arhivov Evropske centralne banke.

Odnos med Republiko Slovenijo (bolje rečeno institucijami države) ter Banko Slovenije opredeljujejo Ustava Republike Slovenije in zakoni. Banka Slovenije je kot centralna banka Republike Slovenije opredeljena v 152. členu Ustave Republike Slovenije. Po ustavi je Banka Slovenije v svojem delovanju samostojna in odgovarja neposredno Državnemu zboru Republike Slovenije. Ureditev in pristojnosti Banke Slovenije so podrobneje opredeljene in določene z Zakonom o Banki Slovenije (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 59/11 in 55/17), ki je bil pripravljen v skladu z načeli in določbami Pogodbe o delovanju Evropske unije in Statuta Evropskega sistema centralnih bank in Evropske centralne banke (v nadaljnjem besedilu: Statut ESCB in ECB).

Evropska ureditev kot predpogoj za doseganje temeljnega cilja denarne politike, to je stabilnosti cen, postavlja **zagotovitev popolne neodvisnosti centralne banke**. Brez neodvisne centralne banke namreč ni mogoče zagotoviti neodvisnega izvajanja monetarne politike centralne banke in kot posledico tega doseganje in ohranjanje stabilnosti cen.

Pri neodvisnosti centralne banke, kot je opredeljena v evropskem pravnem redu, gre za štiri vrste neodvisnosti, to so funkcionalna, institucionalna, kadrovska in finančna neodvisnost centralne banke. Funkcionalna neodvisnost centralne banke pomeni pravno jasno definiran osnovni cilj, kateremu so ostale aktivnosti in cilji podrejeni in katerega zagotovitev omogočajo potrebni mehanizmi.

Institucionalna neodvisnost centralne banke pomeni, da je centralnim bankam in članom njenih upravljaljskih organov prepovedano iskati in sprejemati navodila institucij in teles Evropske unije, vlad ali organov drugih držav članic in drugih teles. Prav tako pa organom Evropske unije, vladam ali organom drugih držav članic in drugim telesom prepoveduje poskuse vplivati na člane organov, ki v nacionalnih centralnih bankah sprejemajo odločitve, ki bi lahko imele negativne učinke na izpolnjevanje ciljev Statuta ESCB in ECB.

Kadrovska neodvisnost centralne banke po eni strani pomeni neodvisnost od politike, ki se zagotavlja skozi postopke imenovanja, trajanja in razrešitve mandatov članov organov upravljanja centralne banke, po drugi strani pa neodvisnost od drugih možnih vplivov, ki se zagotavlja s profesionalnostjo članov organov upravljanja in z odpravo konfliktnosti interesov, do katerih lahko pride pri opravljanju funkcije člana organa upravljanja centralne banke.

Za zagotovitev finančne neodvisnosti centralne banke ji mora biti omogočeno, da sama razpolaga s sredstvi, s katerimi lahko na ustrezen način in z najmanjšimi stroški dosega zastavljene cilje denarne politike, v skladu s Statutom ESCB in ECB.

Vezano na vsebino vaših vprašanj velja podati nekaj pojasnil glede današnje vloge in pomena nacionalne centralne banke kot tudi vloge Evropskega sistema centralnih bank in Evropske centralne banke. Pri odnosu med državo in njeno centralno banko ne gre za podrejenost, temveč se vse odločitve, npr. glede uporabe presežkov prihodkov nad odhodki centralne banke, sprejemajo sporazumno, ob upoštevanju predhodno omenjenih štirih načel neodvisnosti centralne banke ter zlasti ob upoštevanju nalog, ki jih ima centralna banka glede izvajanja denarne politike Evrosistema. Enako velja tudi za višino rezerv in rezervacij, ki so namenjena kritju tveganj, ki jim je centralna banka izpostavljena pri svojem delovanju. Te odločitve so torej rezultat skrbne presoje vseh dejavnikov, ki bodisi trenutno bodisi v bližnji prihodnosti lahko vplivajo na finančno in gospodarsko stabilnost v državi.

Ker se eno od vprašanj nanaša tudi na neobrestovano nalaganje sredstev države pri centralni banki, pojasnujemo, da so odločitve o nalaganju prostih denarnih sredstev proračuna izključno v domeni Republike Slovenije, na kar centralna banka nima nobenega vpliva.

Odgovor na vprašanje iz uvoda je torej, da je Banka Slovenije neodvisna in avtonomna institucija, katere delovanje presega nacionalni okvir, saj je kot članica Evropskega sistema centralnih bank odgovorna za izvajanje denarne politike Evrosistema. Naloga države pri tem pa je, da ji to neodvisnost stalno zagotavlja.

Lep pozdrav.

Metod Dragonja
DRŽAVNI SEKRETAR

Način pošiljanja:

- na elektronski naslov.

